

UNIVERSITAS Chydenius

1 / 2005

KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUKSEN ASIAKASLEHTI

Yliopiston kolmas tehtävä ja maakunnan mieli

Asiaa pohtivat Mika Lintilä, Jutta Urpilainen,
Liisa Veiskola, Timo Mämmi ja Kaj Broman
s. 12-14

Suoritettut tutkinnot 2004 s. 2

Kahvilla kellotornissa:

Vieraana Joni Hautajärvi
s. 15-16

Teema: Avoin yliopisto ja koulutusväylät

s. 6-9

www.chydenius.fi

PARHAAT ONNITTELUT!

Suoritetut tutkinnot vuonna 2004

Chydenius-instituutissa - Kokkolan yliopistokeskuksessa suoritettiin vuonna 2004 yhteensä 38 kasvatustieteen maisterin tutkintoa, yksi kasvatustieteen lisensiaatin tutkinto ja yksi filosofian maisterin tutkinto. Lisäksi yksi Chydenius-instituutin henkilökuntaan kuuluva suoritti filosofian tohtorin tutkinnon.

Kasvatustieteen maisterin tutkinnot

Ahopelto Minna
Bruun Anna
Harju Leena
Haukka-Joensuu Eija
Hautaviita Petri
Huhtasaari Laura
Härkin Mika
Jungman Ari
Kaiponen Seppo
Kallio Helena
Karttunen Arja
Kauppila Seppo
Kodis Anita
Lassila Päivi
Linna Miia
Luoma Marjo
Lyttinen Paula

Maunula Juha
Mäemurd Kati
Niemi Petra
Nurmenrinta Riikka
Otava Irmeli
Perälä Päivi
Piispanen Leea
Pulkkinen Stina
Roivanen Hannele
Salmela Saija
Shemeikka Maarit
Sippola Eija
Tuomikoski Minna
Tyyskä Mirva
Vuorinen Susanna
Yli-Kotila Katri

Kasvatustieteen lisensiaatin tutkinto

Johnson Peter

Filosofian maisterin tutkinto

Raudasoja Hannu

Filosofian tohtorin tutkinto

Rosenqvist Olli
Maaseudun asemoituminen myöhäismodernissa yhteiskunnassa.
Vaasan yliopisto, hallintotieteiden tiedekunta.

BisnesAntti päättyi

Johtamiskoulutusohjelma BisnesAntin lokakuuisessa juhlahetkessä jaettiin uusia diplomeja.

Master of Business Administration, MBA-diplominsa saivat kolmi-vuotisista 60 opintoviikon opinnoistaan Ari Tastula, Mervi Jokela, Tarja Peuranto, Margareta Back ja Pekka Sahlgren.

BisnesAntti -hanke päättyi loppuvuodesta 2004. Hankkeen aikana MBA-diplomin sai yhteensä 21 opiskelijaa. Hanke oli kokoneen liikkeenjohdon työelämälähtöinen, korkeakoulutasoinen koulutusohjelma, jota toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa. Länsi-Suomen lääninhallitus osarahoitti koulutusohjelmaa.

Piirretäänkö teidän organisaationne visiot Klubi-askin kanteen?

Meiltä asiantuntijapalvelut vahvalla kokemuksella.

Chydenius-instituutin tutkimus- ja aluekehityspalvelut tunnetaan laadusta. Asiantuntijamme palvelevat alueen toimijoita käytännönläheisesti ja asiakasnäkökulmasta. Taustalla on yliopistoverkosto sekä kansainvälinen tutkimustieto.

Teemme:

- Tutkimuksia ja selvityksiä
- Hankkeiden väli- ja loppuarvioiteja
- Asiantuntijapalveluita ja konsultointia

Tutkimusjohtaja Jussi Vähämäki,
puh. 06-8294257 jussi.vahamaki@chydenius.fi

CHYDENIUS-INSTITUUTTI - KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

www.chydenius.fi

Postiosoite:
PL 567
67701 Kokkola

Käyntiosoite:
Pitkäsillankatu 1-3
67100 Kokkola
Puhelin: 06-8294111
Telefax: 06-8294202

Kaustisen toimipiste:
Haitekki-talo
Vissavedentie 1, 69600 Kaustinen

Pietarsaaren toimipiste:
Koulukatu 23, 68600 Pietarsaari

**PÄÄKIRJOITUS
-LEDAREN**

Mikko Viitasalo
s. 4-5

"Yliopistojen kolmas vai kolmastoista tehtävä?"

**UC-TEEMA: AVOIN YLIOPISTO
JA KOULUTUSVÄYLÄT
s. 6-9**

KOLUMNINI

Suunnittelupäällikkö Olavi Jakkula,
Oulun yliopisto

*"Yliopiston tehtävä ei ole palvella
ympäristöä, vaan muuttaa ympäristöä."*

s. 10-11

**YLIOPISTOKESKUS JA
MAAKUNNAN ODOTUKSET**

*Liisa Veiskola: "Pelkästään koulutus-
tason nousu vaikuttaa ratkaisevasti
alueen kehitykseen."*

Lisäksi aihetta pohtivat
Mika Lintilä, Jutta Urpilainen,
Timo Mämmi ja Kaj Broman

s. 12-14

**KAHVILLA KELLOTORNISSA
PÅ KAFFE I KLOCKTORNET**

s. 15-16

Vieraana
OMG Kokkola Chemicalsin
tutkimus- ja kehitysjohtaja
Joni Hautojärvi

*"Tutkimus ja yhteistyö avainsanoja
menestyksen luomisessa."*

**NIMITYKSIÄ
s. 17**

**NAHKATEHTAAN KUMMITUS
Kaikkea mulle ja heti!
s. 18**

TÖISSÄ CHYDIKSESSÄ

Yliopistonopettaja Annika Lillrank
s. 19

**UUTISIA TUUTISTA
s. 20-21**

AJANKOHTAISTA

Kynävieraana aikuiskoulutustyö-
ryhmän sihteeri Pekka Peltonen

s. 22

**UC-RISTIKKO
s. 23**

Edellisessä numerossa olleen sa-
naristikon ratkaisuiden kesken
arvottiin kirjapalkinto. Onnekas
voittaja on **Minna Piironen** Es-
poosta. Hänelle on postitettu
Esko Valtaojan Tieto-Finlandial-
la vuonna 2002 palkittu teos *Ko-
tona maailmankaikkeudessa*. On-
nittelut!

Kannen kuva T. Hirvinen
Kuvassa yhteistyöyliopistojen reh-
torit juhla-asuissaan.

Chydenius-instituutti - Kokkolan
yliopistokeskusten asiakaslehti
UNIVERSITAS CHYDENIUS

ISSN 1795-2808

Päätoimittaja:
Mikko Viitasalo, puh. 040 5431647
Toimituskunta:
Margareta Back, Juha Hakala,
Tanja Isoaho, Anne Jokela,
Ilkka Luoto, Päivi Vuorio

Toimituspäällikkö
ja taitto:
Lauri Tuomi-Nikula, Don L.
Kulttuurialan konsulttipalvelut,
puh. 0400 674324
Käännökset Sina Hallman

Toimituksen osoite, tilaukset ym.
Chydenius-instituutti / UC, PL 567, 67701
KOKKOLA
Painopaikka:
Artprint, Ylivieska, pm 20 000
Seuraava numero ilmestyy syksyllä 2005

Universitetens tredje eller trettonde uppgift?

Universitetens uppgifter har i lagstiftningen traditionellt innefattat att främja och bedriva fri vetenskaplig forskning samt meddela högsta undervisning. Den nya universitetsslagen (715/2004) lägger till en tredje uppgift som är inriktad på två verkningsområden: att främja samverkan mellan universitetet och det omgivande samhället och överföra forskningsinnovationerna på så sätt att man tillsammans med näringslivet stödjer den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i regionen samt den regionala utvecklingen. Vasa universitets tidigare rektor, professor **Iikka Virtanen** har i sin bok om universitetens tredje uppgift *Yliopistojen kolmas tehtävä* granskat universitetens regionala inflytande i följande former:

- tillhandahållare av utbildning och producent av utbildad arbetskraft
- dynamo och draglok för regionen
- kultur-, samhällspåverkare
- port till internationalism
- imageförstärkare.

Det finns många former av inflytande och de talar alla obestridligt för det faktum att om Finland behöver kunskapsregioner så är universiteten och särskilt deras tredje uppgift en central förutsättning för att dessa regioner skall uppkomma. Förväntningarna är således mycket höga på universiteten och universitetscentren. Chydenius-institutet - Karleby universitetscenter har varit synnerligen aktivt i det regionala utvecklingsarbetet bl.a. i form av EU-program. Nästan hälften av institutets verksamhetsvolym utgörs av dessa program. Forskningen och utbildningen inom ICT-området har satts i gång helt och hållet med finansiering genom EU-program. Något annat alternativ har det inte

funnits. Genom utbildning och forskning har man skapat en stabil grund för utvecklingen inom ICT-området i regionen.

En central princip i strukturfondsprogrammen är att alla parter (staten, kommunerna och företagen) förbinder sig att finansiera projekten. Projektgenomförarens dvs. i detta fall Chydenius-institutets svåra roll är att få med alla parter samt att också uppfylla deras önskningar och förväntningar, som ofta är orealistiska och sinsemellan motstridiga. Projekten är ofta kortvariga och man förväntar sig snabba resultat; nya arbetsplatser i kommunerna och lönsam tillväxt för företagen. EU och finska staten ser som huvudfinansiärer till att "direktiven från Bryssel" följs in i minsta detalj. Det är många som bestämmer över pengarna och projektgenomförarens roll i dessa projekt är ofta närmast teknisk eller man vill se den så.

Man kan med fog fråga sig huruvida universitetet här har offrat sina principer och sin universitetsidé på regionutvecklingens altare? Det är skäl att komma ihåg att allt kunnande och all tillväxt i grunden baserar sig på att det skapas ny kunskap, och att ny kunskap bara uppkommer genom forskning som kan bedrivas rimligen självständigt och fritt. Tidsintervallen för att ny kunskap skall uppstå är också lång. Den är avsevärt längre än ett år. Från kunskap till innovation och lönsam affärsverksamhet är det ännu längre. Uleåborgs tillväxt och utveckling skapades inte på 90-talet. Rötterna till den ligger betydligt djupare.

Universiteten, särskilt universitetscentren har fast förbundit sig till det regionala utvecklingsarbetet, men samtidigt bör man ha klart för sig vad det innebär med tanke på universitetens andra grundläggande

uppgifter, främjandet av undervisning och forskning. Utan ny kunskap uppstår inte kunnande och innovationer. Att ha framgång i jakten på kunskap är ett maratonlopp som kräver seghet och uthållighet. ■

Mikko Viitasalo

Direktör

Chydenius-institutet

Karleby universitetscenter

Yliopistojen kolmas vai kolmastoista tehtävä?

Yliopistojen tehtäviin on lainsäädännössä perinteisesti sisällytetty vapaa tieteellisen tutkimuksen edistäminen ja harjoittaminen sekä korkeimman opetuksen antaminen. Uusi yliopistolaki (715/2004) lisää tähän kolmannen tehtävän, joka kohdistuu kahteen vaikutusalueeseen: yliopiston ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja tutkimus-innovaatioiden siirtoon siten, että yhdessä elinkeinoelämän kanssa tuetaan alueen taloudellista kasvua ja työllisyyttä sekä alueellista kehitystä. Vaasan yliopiston entinen rehtori, professori **Ilkka Virtanen** on kirjassaan *Yliopistojen kolmas tehtävä* tarkastellut mm. seuraavia yliopistojen alueellisen vaikuttavuuden muotoja:

- koulutuksen tarjoaja ja koulutetun työvoiman tuottaja
- alueen dynamo ja veturi
- kulttuuri- yhteiskuntavaikuttaja
- portti kansainvälisyyteen
- imagon kohottaja.

Vaikuttavuuden muotoja on runsaasti ja ne kaikki puhuvat vakuuttavasti sen puolesta, että jos Suomi tarvitsee osaavia alueita, niin yliopistot ja erityisesti niiden kolmas tehtävä ovat näiden alueiden muodostumisen keskeinen edellytys. Yliopistoihin ja yliopistokeskuksiin kohdistuu siten varsin kovia odotuksia. Chydenius-instituutti - Kokkolan yliopistokeskus on ollut erittäin aktiivinen alueellisessa kehittämistyössä mm. EU-ohjelmien muodossa. Lähes puolet instituutin toimintavolyymista koostuu näistä ohjelmista. ICT-alan tutkimus ja koulutus on käynnistetty kokonaan EU-ohjelmien rahoituksella. Muuta vaihtoehtoa ei ole ollut. Koulutuksella ja tutkimuksella on luotu kestävä pohja ICT-alan kehitykselle maakunnassa.

Rakenerahasto-ohjelmien yksi keskeinen periaate on kaikkien osapuolten (valtio, kunnat ja yritykset)

sitoutuminen hankkeiden rahoitukseen. Hankkeen toteuttajan eli tässä tapauksessa Chydenius-instituutin vaikeana roolina on saada mukaan kaikki nämä osapuolet sekä myös täyttää niiden toiveet ja odotukset, jotka ovat usein epärealistisia ja keskenään ristiriitaisia. Projektit ovat useimmiten lyhyitä ja niiltä odotetaan nopeita tuloksia; kuntiin uusia työpaikkoja ja yrityksille kannattavaa kasvua. EU ja Suomen valtio päärahoittajina pitävät huolen, että "Brysselin direktiivejä" noudatetaan pilkun tarkasti. Näyttää siltä, että tässä on "rahalla monta isäntää" ja hankkeen toteuttajan rooli lähinnä tekninen ilman omaa tahtoa ja näkemystä.

Voidaan perustellusti kysyä, onko yliopisto uhrannut tässä periaatteensa ja yliopistoideansa aluekehityksen alttarille? On hyvä muistaa, että kaikki osaaminen ja kasvu pohjimmiltaan perustuu uuden tiedon luomiseen ja että uutta tietoa syntyy vain tutkimuksesta, joka voi toimia kohtuullisen itsenäisesti ja vapaasti. Uuden tiedon syntymisen aikaväli on myös pitkä. Se on huomattavasti pitempi kuin yksi vuosi. Matka tiedosta innovaatioksi ja tuottavaksi liiketoiminnaksi on vielä pitempi. Oulun kasvua ja kehitystä ei luotu 90-luvulla. Sen juuret ovat paljon syvemmällä.

Yliopistot, erityisesti yliopistokeskukset ovat vahvasti sitoutuneet alueelliseen kehittämistyöhön, mutta samalla on pidettävä kirkkaana mielessä, mitä se merkitsee yliopistojen muiden perustehtävien, opetuksen ja tutkimuksen edistämisen, näkökulmasta. ■

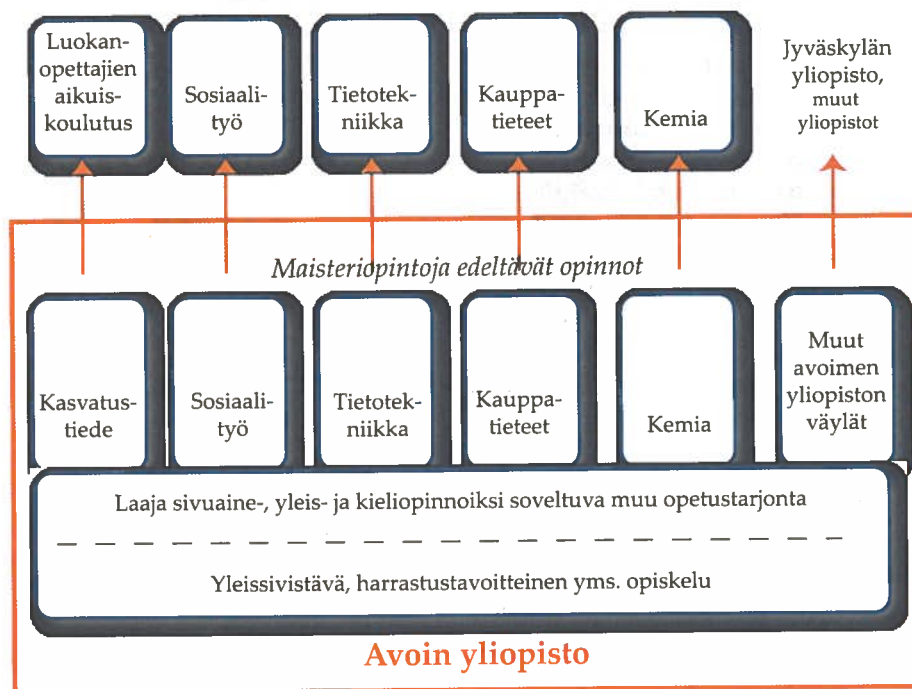

Mikko Viitasalo

Johtaja
Chydenius-instituutti
Kokkolan yliopistokeskus

Avoim yliopisto väylänä maisteriopintoihin

Yliopistokeskuksen tavoitteena on monipuolistaa yliopistotutkintoon johtavaa aikuiskoulutusta. Tässä avoimella yliopistolla on tärkeä tehtävä sen luodessa perustan tutkintoon johtaville opinnoille.

Tapausesimerkinä sosiaalityö

Sosiaalityön opetus alkoi avoimessa yliopistossa perusopinnoilla syksyllä 2002. Opinnot sai valmiiksi noin 60 opiskelijaa. 37 opiskelijaa jatkoi syksyllä 2003 sosiaalityön aineopinnoihin, heistä valtaosa saa nämä opinnot valmiiksi kevään tai kesän 2005 aikana.

Kyseiset opiskelijat ovat suorittaneet ahkerasti myös sivuaine-, yleis- ja kieliopinnoja. Joukossa on monia, joilla on tämän kevään lopussa lähes kaikki kandidaattitutkintoon sisältyvät opinnot tehtynä - oikeastaan vain maturiteetti puuttuu. Avoin yliopisto ei kuitenkaan voi myöntää tutkintoja, se tehtävä kuuluu tiedekunnille. Niinpä tutkinnon saamiseksi opiskelijan on hakeuduttava yliopiston varsinaiseksi opiskelijaksi, ja siihen hänellä on useampia vaihtoehtoja.

Osa opiskelijoista tulee hakemaan jo tänä keväänä Jyväskylän yliopiston varsinaisiksi opiskelijoiksi avoimen yliopiston väylän kautta, osa odottelee yliopistokeskuksessa vuonna 2006 alkavaa maisteriohjelmää. Monilla on siinä vaiheessa suoritettavanaan vain sosiaalityön syventävät opinnot. On aivan mahdollista, että nopeimmat ehtivät valmistua jo vuoden 2007 aikana yhteiskuntatieteiden maistereiksi, mutta useimmat valmistunevat seuraavana vuonna. ■

Teksti: Teija Rosenqvist

Käynnissä ja suunnitteilla olevat maisteriopinnot, joihin voi hakea avoimen yliopiston opintojen pohjalta.

Tähän saakka avoimen yliopiston opintojen pohjalta on voinut hakea Chydenius-instituutin luokanopettajien aikuiskoulutukseen ja tietoteollisuuden muuntokoulutukseen sekä avoimen yliopiston väylän kautta Jyväskylän yliopiston koulutusohjelmiin. Lähivuosina yliopistokeskuksen tutkintotarjonta laajenee, sillä tavoitteena on aloittaa maisteriopinnot mm. sosiaalityössä ja kauppatieteissä. Avoin yliopisto toimii siis

sekä välineenä koulutustason kohottamisessa että tärkeänä mahdollisuutena alueen ihmisille.

Tutkintotavoitteisesti opiskelevat eivät ole kuitenkaan erityisasemassa muihin verrattuna. Avoin yliopisto tarjoaa opintojaan kaikille niistä kiinnostuneille, opiskella voi vaikkapa harrastuksen tai itsensä kehittämisen vuoksi.

Opiskeleva perheenäiti antaa mallin elinikäisestä oppimisesta

Päivi Kaustista voisi luonnehtia pitkän linjan opiskelijaksi; hän on suorittanut ensimmäisen approbaturin ammattitutkintonsa yhteydessä jo kaksikymmentä vuotta sitten, ja on jatkanut työn ja perhe-elämän ohessa erilaisia opintoja siitä lähtien. Koulu-kuraattorina työskentelevällä Kaustisella on tällä hetkellä työn alla sosiaalityön cum laude -opintojen loppuun saattaminen ja seuraava etappi on yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinto.

Tutkinnon suorittaminen ei ollut Päivi Kaustisen mielessä opintojen alkaessa, vaan motiivi lähti puhtaasti työelämän tarpeista.

-Työskennellessäni erityislastenkodissa oli takanani opistoasteen nuorisotyön tutkinto, jonka koin käytännön työssäni riittämättömäksi. Syntyi tarve saada lisää tietämystä ja asiantuntijuutta hoitaa työssä vastaan tulevia haasteita. Niinpä aloitin erityispedagogiikan opinnot, ja olen sen jälkeen suorittanut myös psykologian ja perheopintojen approbaturit sekä sosiaalikasvattajan tutkinnon.

Nälkä kasvaa syödessä

Kaustisen mukaan opiskelussakin "nälkä kasvaa syödessä", ja kun opintoja oli kertynyt kokoon kohtuullisen paljon, heräsi ajatus sosiaalityön yliopistotutkinnon suorittamisesta. Opiskelujen ensisijaisena tavoitteena on kuitenkin aina ollut uuden tiedon omaksuminen sekä oppimisen ilo.

-Työelämässä usein juurtuu "tuhahtuneisiin" näkemyksiin; oppiminen avartaa ja antaa uusia näkökulmia. Ja vaikka samoja asioita tulee esille useissa eri yhteyksissä, niihin löytyy usein uusi lähestymistapa ja

- Me nykyiset opiskelijat olemme tienraivaajia sosiaalityön väylällä, mikä on ajoittain turhauttavaa, mutta myös mielenkiintoista, Päivi Kaustinen sanoo.

asiat avautuvat toisella tavalla kuin aiemmin.

Chydenius-instituutin sosiaalityön opintoja Kaustinen kiittelee ainutlaatuisiksi mahdollisuuksiksi. Välillä kuitenkin on huoli opintojen tulevaisuudesta ja epävarmuus siitä, millaisella aikataululla voi edetä, kun maisteriohjelma on vasta valmistumassa.

-Me nykyiset opiskelijat olemme tienraivaajia sosiaalityön väylällä, mikä on ajoittain turhauttavaa, mutta myös mielenkiintoista.

Opiskelun, työn ja perhe-elämän yhteen sovittaminen on vaativaa. Päivi Kaustinen myöntää, että yhtälö on tuntuu välillä rankalta.

-Äidin opiskeleminen työn ohella vaatii joustamista ja sopeutumista koko perheeltä. Mutta vaikka se ajoittain on raskasta, se ei kuitenkaan ole mahdoton yhtälö. Toisaalta olen myös hyvänä esimerkkinä lapsilleni siitä, että oppiminen ja opiskelu on elinikäinen prosessi. ■

Teksti: Tanja Isoaho

KTM-tutkintoon johtavan opintokokonaisuuden tarvekartoitus ja johtopäätökset

Kokkolan yliopistokeskuksessa kehitetään parhaillaan kauppatieteiden maisterin tutkintoon johtavia opintoja yhdessä Vaasan yliopiston kauppatieteellisen tiedekunnan kanssa. Opinnot rakentuvat pääosin avoimen yliopiston opintojen päälle 3-vuotisena opintokokonaisuutena, joka tämän hetkisen suunnitelman mukaan käynnistettäisiin syyslukukautena 2008. Kohderyhmänä olisivat työelämässä toimivat aikuisopiskelijat. Ohjelman suunnittelusta ja toteutuksesta päävastuun kantaa Vaasan yliopiston johtamisen laitos.

-Kokkolassa ja lähiseudulla on riittävässä määrin potentiaalia tällaiselle koulutukselle, sillä korkeasti koulutettuja ihmisiä tarvitaan, sanoo suunnittelija, KTT Kari Ristimäki Vaasan yliopiston johtamisen laitokselta. Hänen laatimansa selvityksen tavoitteena oli luoda maisteriohjelman suunnittelulle pohjaa työ- ja elinkeinoelämän tarpeista. Ristimäki haastatteli viittä eri talous- ja kunta-puolen johtotehtävissä vaikuttavaa henkilöä.

-Oman alueen koulutustarjonnalla voidaan parhaiten varmistaa, että Kokkolan ja lähialueen yrityksiin riittää jatkossakin ammattitaitoista henkilöstöä, toteaa Ristimäki. Työn ohessa suoritettava maisteriohjelma lisäisi myös asiantuntija- ja johtotehtävissä toimivien valmiuksia ja liiketoimintaosaamista.

Koulutusohjelmien suunnittelussa täytyy lisäksi ottaa huomioon työelämävastaavuus. Näin voidaan varmistaa se, että työntekijöiden osallistuminen koulutukseen hyödyttää elinkeinoelämää. Opinnot

Kari Ristimäen (vas.) selvitystyön jatko-osa valmistuu kuluvan kevään aikana KTM Heli Pehkosen toimesta. Kuvassa myös johtamisen laitoksen johtaja, professori Vesa Suutari.

myös saatetaan loppuun paremmin, jos niitä voi hyödyntää jokapäiväisessä työssä.

Haastateltavien mukaan suoritetun tutkinnon nimikkeellä ei ole väliä, kunhan ihmisten osaaminen on halutulla tasolla. Kauppatieteiden maisterin koulutuksessa annetaan edellytykset toimia kaupallisen toiminnan asiantuntijana. Kauppatieteellinen maisterikoulutus luo myös yhden väylän yksilölliseen kehittymiseen.

-Ensiarvoista on kuitenkin tiedottaa, että tämänkaltaisen koulutusohjelman avulla voidaan vähentää kor-

keakoulutukseen hakeutuvien karkaamista alueen ulkopuolelle, muistuttaa Ristimäki. Suunniteltava opintokokonaisuus tarjoaisi maisteritasoiseen koulutusohjelmaan tähtäävät opinnot myös sellaisille henkilöille, jotka eivät voi tai halua eri syistä lähteä Kokkolan seudulta opintojen perään.

Tammikuussa 2005 valmistuvan maisteriohjelman selvityshankkeen toisessa raportissa otetaan kantaa mm. sisäänottomääriin, sivuaineopintoihin ja rahoituskanaviin. ■

Teksti: Heli Pehkonen

Maisterihautomosta jo 300 maisteria

Jyväskylän yliopiston Chydenius-instituutissa vuonna 1997 toimintansa aloittaneesta Maisterihautomosta on valmistunut 300. maisteri. Hautomo työllistää vain yhden henkilön.

Maisterihautomo on Suomessa ainutlaatuinen projekti keskeytyneiden yliopisto-opintojen loppuunsaattamiseksi. Opetusministeriön tuella toimivan yksikön asiakaskuntaa ovat "gradua vaille maisterit" eli yliopisto-opiskelijat, joiden opinnot ovat muilta osin onnellisesti ohi, mutta valmistumisen ylittämättömäksi esteeksi on noussut tekemätön pro gradu. Kyseessä on sekä kansantaloudellisesti että korkeakoulupoliittisesti mittava ongelma, sillä Chydenius-instituutin syksyllä 2004 tekemän selvityksen mukaan tällaisia opiskelijoita on Suomessa vähintään 15 000.

Useimmille "ikiopiskelijoille" graduttomuus aiheuttaa sekä henkistä painetta että syrjäytymisen uhkaa: se nakertaa itsetuntoa ja vaikeuttaa pääsyä työelämään, varsinkin oman koulutusalan mukaisiin tehtäviin. Keskiverto hautomolainen on 42-vuotias yhden tai kahden lapsen äiti, joka on joutunut jättämään opintonsa

kesken perheen muutettua puolison työn vuoksi etäälle opiskelupaikakunnalta. Ohjaussuhteen katkeamisen ja liian vähäisen ohjauksen lisäksi hautomoon liittyneet opiskelijat ovat ilmoittaneet opintojensa viipymisen syyksi mm. kirjoituskam-

Kuva: T. Hirvonen

mon, liian kovan itsekritiikin, opiskeluväsymyksen, masennuksen, motivaation puutteen, taloudelliset huolet ja lasten syntymän.

Tällä hetkellä hautomon ohjauksessa opinnäytetyötä tekee 500 opiskelijaa, jotka edustavat noin 70:ää tieteenalaa ja lähes kaikkia Suomen yliopistoja. Ohjausta annetaan

sähköpostitse ja se on ilmaista. Opiskelijat voivat myös lähettää käsikirjoituksiaan Maisterihautomon lukupalveluun, josta he saavat kirjallisen palautteen viikon sisällä. Palautteet taltioidaan ja opiskelijoiden edistymistä seurataan jatkuvasti.

Hautomon tuella maisterin tutkinnon saavuttaa nykyisin 45-50 opiskelijaa vuodessa. Myös pro gradujen laatu kestää vertailun muiden yliopistolaitosten kanssa: valmistuneista töistä 3/4 on vähintään cum laude -tasoa. Tulokset osoittavat, että monet "toivottomina tapauksina" pidetyt graduongelmaiset kykenevät vastuullisessa ohjauksessa jopa keskimääräistä parempiin suorituksiin. Koska graduttomuus on suurelta osin juuri ohjauksen ongelma, Maisterihautomo esittää, että yliopistot suuntaisivat ohjauksen kehittämiseen li-

säresursseja ja että professoreiksi valittavilta edellytettäisiin pedagogista koulutusta.

Opetusministeriö palkitsi Maisterihautomon vuonna 2001 aikuiskoulutuksen laatupalkinnolla. ■

Teksti: Kimmo Korteniemi

Suunnittelupäällikkö Olavi Jakkula, Oulun yliopisto:

Yhteiskunnallinen vuorovaikutus avaa uusia mahdollisuuksia

”Yliopiston tehtävä ei ole palvella ympäristöä, vaan muuttaa ympäristöä - laukoa uusia maaleja.”

Yliopistojen tehtävänä on lain mukaan edistää vapaata tutkimusta ja tieteellistä sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa nuorisoa palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Yliopistolaitoksen tehtävä on kansakunnan menestymisen kannalta keskeisimpiä. Tehtävän onnistumisessa ei pelkkä lain tulkinta ja sen mukainen toiminta riitä takaamaan hyvinvointia. Ehkä osin tähän liittyen yliopistojen ns. kolmas tehtävä on kirjattu vuoden 2004 alusta yliopistolakiin. Yliopistollisen osaamisen levittäminen yhteiskuntaan ja alueille eri muodoissaan ja eri toimintatavoin tuonee uutta potkua toimijoiden yhteiskunnallisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Poliittisella tasolla yliopistojen halutaan olevan myös alueellisia ja yhteiskunnallisia vaikuttajia. Kolmannesta tehtävästä puhutaankin yhteiskunnallisena palvelutehtävänä. Lakiin tämä on kirjattu seuraavasti: *”Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.”*

Helsingin yliopiston kansleri (emeritus) **Risto Ihamuotila** pohti pääkirjoituksessaan (Yliopisto-lehti

20/2002) yhteiskunnallista palvelutehtävää lainaamalla voimakkainta yliopistovaikuttajaa **J.V Snellmania**: *”Yliopistolle on välttämätöntä tehokas osanotto päivän tieteellisiin taisteluihin ja päivän isänmaalle tärkeisiin kysymyksiin. Ilman tällaista toimintaa yliopisto ei voi toivoa tunnustusta, ei tieteen maailmassa eikä omilta kansalaisiltaan.”*

Tottahan on, että maamme yliopistosivistyneistö ja älymystö ovat aina vaikuttaneet ratkaisevalla tavalla kansakunnan kohtaloihin, kuten itsenäistymiseen ja eurooppalaiseksi valtioksi kasvamiseen. Yliopistojen opettajien ja tutkijoiden toivotaan olevan ratkaisijoiden roolissa myös tämän päivän maapalloistumisen ongelmia ratkottaessa. Erityisesti yhteiskunnan odotukset kohdistuvat yliopistoihin ja myös ammattikorkeakouluihin näiden globalisaatio-ongelmien alueellisten vaikutusten pehmentäjinä.

Palaan vielä Ihamuotilan pohdintaan edellä mainitussa pääkirjoituksessa yhteiskunnallisen vaikuttamisen syvyydestä ja sen palkitsevuudesta: *”Myös yksittäiset professorit voivat mieltä, tulisiko tutkimustoiminnassa ottaa erikseen huomioon alueellinen tai yhteiskunnallinen etu. Vaikka yliopistossa tuotetun tiedon tuleekin aika-*

naan kanavoitua palvelemaan yhteiskuntaa ja elinkeinoelämää, ovat yliopiston keskeiset tehtävät edelleen vapaa tieteellinen tutkimus ja siihen perustuva korkein opetus. Jos nämä perustehtävät ovat kunnossa, ne säteilevät vaikutuksensa yhteiskunnan hyväksi uutena tietona, sivistyksenä ja osaamisena. Sen kautta syntyvät myös parhaat akateemiset asiantuntijat ja toivottavasti myös akateemiset yrittäjät.”

Yliopisto ei ole ensisijaisesti alueellinen palvelija, mutta se on muutoksen tekijä hyvän tulevaisuuden suuntaan. Arvostan suuresti ja samalla panen suuria odotuksia yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen käynnissä olevalle alueellisten strategioiden tarkistamistyölle. Alueelliset toimijat ja yliopistot yhdessä ammattikorkeakoulujen kanssa ovat oivallisia yhteisketjun muodostajia. Verkostoitumalla entistä tiiviimmin yhteistyö kantaa hyvää hedelmää. Uudet yliopistokeskukset ovat nimenomaan alueellisessa kehittämis- ja innovaatiotyössä ketjun keskushyökkääjän roolissa. Peliväline mennee maaliin hyvillä syötöillä ja yhteispelillä. ■

Planeringschef Olavi Jakkula, Uleåborgs universitet:

Samhällelig samverkan öppnar nya möjligheter

Universiteten har enligt lagen till uppgift att främja den fria forskningen och den vetenskapliga bildningen, att meddela på forskning grundad högsta undervisning och att fostra de unga till att tjäna fosterlandet och mänskligheten. Universitetsväsendets uppdrag hör till de centralaste med tanke på nationens framgång. När det gäller att lyckas med uppdraget är enbart en tolkning av lagen och verksamhet i överensstämmelse därmed inte tillfyllest för att garantera välfärden. Kanske delvis med anknytning till detta har universitetens så kallade tredje uppgift skrivits in i universitetslagen från början av år 2004. Spridningen av akademiskt kunnande i samhället och till regionerna i sina olika former och med olika verksamhetskoncept torde tillföra ny energi i aktörernas samhälleliga samverkansförhållanden.

På det politiska planet vill man att universiteten också skall vara regionala och samhälleliga påverkare. Man talar också om den tredje uppgiften som en samhällelig serviceuppgift. I lagen har detta skrivits in på följande sätt: "Universiteten skall fullgöra sina uppgifter i samverkan med det övriga samhället och främja forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället."

Kanslern (emeritus) vid Helsingfors universitet **Risto Ihamuotila** resonerade kring den samhälleliga serviceuppgiften i sin ledare (Yliopisto-lehti 20/2002) genom att citera **J.V. Snellman**, som starkast präglat universitetet: "För ett universitet är det nödvändigt att på ett effektivt sätt delta i dagens vetenskapliga strider och de för

fosterlandet i dag viktigaste frågorna. Utan en sådan verksamhet kan universitetet inte räkna med något erkännande, inte i vetenskapens värld och inte av sina egna medborgare."

Det stämmer att de akademiskt bildade och intelligentian alltid på ett avgörande sätt har påverkat nationens öden, till exempel självständigheten och utvecklingen till en europeisk stat. Också när det gäller dagens globaliseringsproblem önskar man att lärare och forskare vid universiteten skall vara de som löser dem. Särskilt samhällets förväntningar är inriktade på universiteten och också på yrkeshögskolorna när det gäller att mildra globaliseringsproblemens regionala effekter.

Jag återkommer ännu till Ihamuotilas resonemang i ovannämnda ledare om en djup och givande samhällspåverkan: "Också enskilda professorer kan överväga huruvida man i forskningsverksamheten separat borde ta hänsyn till det regionala eller samhälleliga intresset. Även om den kunskap som frambringas vid universiteten i sinom tid också kommer att bli kanaliserad att tjäna samhället och näringslivet, är universitetens centrala uppgifter fortfarande fri vetenskaplig forskning och på den grundad högsta undervisning. Om dessa grundläggande uppgifter är i ordning återspeglas effekterna av dem samhället till fromma i form av ny kunskap, bildning och kunnande. Därigenom föds också de bästa akademiska experterna och förhoppningsvis också akademiska företagarna."

Universitetet är inte i första hand en regional tjänare, men det är en förändringsfaktor i riktning mot en god framtid. Jag värdesätter högt och

Foto: Uleåborgs universitet

- Universitetets uppgift är inte att tjäna omgivningen utan att förändra omgivningen - skjuta nya mål, säger Olavi Jakkula.

hyser samtidigt stora förväntningar på universitetens och yrkeshögskolornas pågående arbete med att se över de regionala strategierna. De regionala aktörerna och universiteten bildar tillsammans med yrkeshögskolorna en ypperlig gemensam kedja. Genom att etablera tätare nätverk än förut bär samarbetet god frukt. Uttryckligen i det regionala utvecklings- och innovationsarbetet har universitetscentren positionen av centerforward. Bollen går i mål med goda passningar och gott samspel. Universitetets uppgift är inte att tjäna omgivningen utan att förändra omgivningen - skjuta nya mål. ■

Kolmas tehtävä ja maakunnan odotukset

Universitas Chydenius kysyi muutamilta kansanedustajilta ja kuntapäättäjiltä, millä tavalla "kolmas tehtävä" heidän näkemyksensä mukaan sopii Chydenius-instituutin - Kokkolan yliopistokeskuksen pirtaan, mitä se tuo ja mihin se meitä vie.

Mika Lintilä: "Yliopistokeskuksella on oltava alueellista, mitattavaa vaikutavuutta."

Rima riittävän korkealle

Keskustan kansanedustaja Mika Lintilä näkee yliopistokeskuksen tehtävät hieman eri valossa kuin ns. emoyliopistojen. -Näppituntumani on, että yliopistokeskuksissa tutkimuksen osuus on pienempi. Tietenkin pitää pystyä tuottamaan innovaatioita ja osaamista mutta yliopistokeskukselta odotan ennen muuta kykyä no-

peasti reagoida muuttuviin tilanteisiin. Joustavuus voi olla maakunnallisen yliopistokeskuksen vahvuus. Sen tulisi myös konkreettisesti osoittaa maakunnalle tarpeellisuutensa, jotta surkeiden talouksiensa kanssa painivat kunnat todella voivat uskoa yliopistokeskuksen tuovan sitä hyvää ja lisäarvoa, jota kunnissa odotetaan panostusten tuovan: aivoiennin tulppaamista, jatko-opintomahdollisuuksia, työpaikkoja. Realiteetti on, että yliopistokeskuksella on oltava alueellista, mitattavaa vaikutavuutta nimenomaan osaamistason nostamisen kautta. Globaalissa kilpailussa pitää olla omassa asiassaan todella hyvä. Oma visio yliopistokeskukseksi on, että se on oman alansa huippuyksikkö, dynaaminen ja joustava, jonka suhde elinkeinoelämään on mutkaton ja aktiivinen, Mika Lintilä tiivistää.

Merkittävä koulutuspoliittinen innovaatio

SDP:n kansanedustajan **Jutta Urpilaisen** mielestä ns. kolmas tehtävä vahvistaa yliopistokeskusten asemaa, koska yliopistojen aluevaikuttaminen on siten kirjattuna myös lakiin.

-Olin itse sivistysvaliokunnassa, jossa lakimuutos käsiteltiin ja pidän

erittäin hyvänä, että yliopistot joutuvat olemaan nykyistä enemmän vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa sekä huomioimaan toiminnoissaan myös aluekehitysvaikutukset. Jyväskylän, Vaasan ja Oulun yliopistot tekevät omalta osaltaan aluekehitystyötä Kokkolan yliopistokeskuksen kautta, Jutta Urpilainen sanoo.

-Yliopistokeskukset ovat merkittävä koulutuspoliittinen innovaatio ja uskon niiden merkityksen kasvavan myös valtakunnallisesti tulevaisuudessa. Kokkolan yliopistokeskuksen tulevaisuuden näkymät ovat mielestäni hyvät. Kasvatustieteiden osalta Chydenius-instituutti on ainoa valtakunnallinen opettajankoulutuksen aikuisopiskelijoihin keskittyvä yksikkö. Tieto- ja viestintäteknologian kehittäminen tukee alueen yritystoimintaa ja jo tähän mennessä alueellemme on luotu tälle alalle satoja työpaikkoja. Samalla tavalla kemian tutkimuksen ja opetuksen kehittäminen tukee kemian osaamiskeskusta sekä yritysten kilpailukykyä ja työllisyyttä, Urpilainen jatkaa.

-Olemme tulevaisuusvaliokunnassa perehtyneet alueellisiin innovaatiojärjestelmiin. Tulevaisuudessa vain osaavilla alueilla on mahdollisuus menestyä. Niinpä sekä maakun-

Jutta Urpilainen: "Pidän erittäin hyvänä, että yliopistot joutuvat olemaan nykyistä enemmän vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa."

Liisa Veiskola: "Yliopistokeskuksen rooli tulee olemaan Keski-Pohjanmaan kehittämisessä erittäin merkittävä."

nan että Kokkolan kaupungin strategioissa on asetettu tavoitteeksi osaamisen vahvistaminen ja yliopistokeskuksen kehittäminen. Kuntien osalta tämä voisi käytännössä tarkoittaa esimerkiksi uusien professuurien rahoitusta. Uskon, että keskipohjalaiset näkevät yliopistokeskuksen tärkeäksi hankkeeksi. Sen avulla pystymme tarjoamaan oman maakuntamme asukkaille mm. nykyistä parempia opiskelumahdollisuuksia.

Tyrkylle maakuntaan

Vetelin kunnanjohtajalle Liisa Veiskolalle Chydenius-instituutti on ennuudestaan hyvin tuttu opiskelu- ja työpaikkana. -Kolmannesta tehtävästä sanoisin, että tärkein asia on tutkimuksen vuorovaikutus elinkeinoelämän ja yhteiskunnallisen elämän kanssa. Aluetta vie eteenpäin se,

että tieteellisesti tutkitaan juuri tämän alueen asioita ja tutkimusta hyödynnetään käytännön työssä. Itsestään selvästi alue myös houkuttelee enemmän sekä yrityksiä että osaavia työntekijöitä yliopistokeskuksen ansiosta. Yliopistokeskuksen vision mukaan vuonna 2010 yliopistokeskuksesta valmistuu 100 maisteria ja 3-4 tohtoria. Voisi olettaa, että aika suuri osa valmistuvista jää alueelle. Alueeseen kytkeytymistä edistää se, että opinnäytetyöt ja tutkimuskohdeet valitaan alueellisista aiheista. Pelkästään koulutustason nousu vaikuttaa ratkaisevasti alueen kehitykseen, Liisa Veiskola sanoo.

-Kunnat elävät juuri nyt suuressa murroksessa. Pieniä kuntia vaivaa suuria maaltapaon vuosia voimakkaampi väestökato. Jäävä väki ikääntyy ja sairastaa. Kuntien väliset erot kasvavat. Valtion ja kuntien teh-

tävien ja kustannusten jako ei toimi - jopa muuttovoittokunnat ovat huonossa taloudellisessa jamassa. Kunnat tekevät kiireen vilkkaa selviytymisstrategioita. Uusia, syviä kuntien yhteistyön uria avataan. Pieni maakunta ammentaa olemassaolonsa tarkoituksen koko alueen tarpeista ja edellytyksistä. Sen on kyettävä koko ajan lukemaan ja tulkitsemaan toimintaympäristöään. Yliopistokeskuksen tulisi hyvin pian jalkautua yhteiskunnallisten toimijoiden keskuuteen, jotta se kykenisi tarjoamaan tutkimuksellista ja koulutuksellista tukea koko alueen selviytymiseen. Yliopistokeskuksen rooli tulee olemaan Keski-Pohjanmaan kehittämisessä erittäin merkittävä, mikäli löytyy avoin ja läheinen vuorovaikutus, systemaattinen toistensa kuuntelu ja yhdessä kehittämisen välineet yliopistokeskuksen ja elin-

YLIOPISTOKESKUS JA MAAKUNNAN MIELI

keinoelämän sekä julkisen sektorin välillä.

Asennetasolla on tärkeää, että yliopistokeskus koetaan koko maakunnan omaksi jutuksi - meidän yliopistoksi. Koko alueen asukkaiden tulisi voida olla ylpeitä omasta yliopistosta. Yliopistokeskuksen pitäisi nyt kovasti olla tyrkyllä tällaisen kiintymyksen ja ihastuksen kohteeksi. Pienten kuntien taloudelliset panokset eivät tule olemaan ratkaisevia tällaisessa toiminnassa. Palvelujen ostaminen, tutkimuskohteiden ja opinnäytetöiden osoittaminen sekä kenttätyökohteiden järjestäminen ovat luontevia toimia. Yliopistokeskusta ympäröivän maakunnan tulee olla aktiivinen tarpeidensa esille tuomisessa ja vuoro-vaikutuksen kehittämisessä.

Kaj Broman: "Maakunta voisi vahvemmin markkinoida itseään ns. "uuden ajan" yliopistomaakuntana."

Yhteistyötä

Kokkolan tuore hallintojohtaja **Kaj Broman** liputtaa yhteistyön nimeen. -Olisi ehkä paikallaan koota jo olemassa olevat tutkimusresurssit ja voimavarat yhteen, siis ainakin yliopistokeskus, Centria, Ketek, Kokkolan kaupunki ja mahdolliset muut organisaatiot. Jonkinlainen, nykytilanetta vahvempi verkosto voisi tällä

tavalla syntyä. Kuka tai mikä tätä verkostoa vetää, ja missä muodossa, on tietenkin tässä vaiheessa avoinna. Yliopistokeskuksella olisi kuitenkin tässä tärkeä rooli, Kaj Broman pohtii. -Yliopistokeskuksen merkitys Keski-Pohjanmaan sivistyksellisessä kehittämisessä ja taloudellisen toimeliaisuuden lisäämisessä on mielestäni keskeinen.

-Yliopistokeskusajattelu on ymmärtääkseni varsin uusi Suomessa, ja tätä loistavaa ideaa ei ehkä olla vielä täysin oivallettu. Maakunta voisi ehkä vielä vahvemmin markkinoida itseään ns. "uuden ajan" yliopistomaakuntana, jossa ei pyritäkään kilpailemaan perinteisten yliopistokäytävien kanssa. Näin varmasti jo osittain tapahtuukin, mutta maakuntaa voisi tehdä tällä tavalla tunnetuksi laajemmin ympäri Suomea. Markkinointia pitäisi ehkä levittää myös Pietarsaaren suuntaan, jolloin yliopisto kattaisi paremmin koko historiallisen Keski-Pohjanmaan. Markkinoinnissa tulisi näkyä kokonaispakettitarjonta, eli se, että alue on dynaaminen ja kehittyvä mm. siitä syystä, että kaikki voimavarat, niin koulukselliset, tutkimukselliset kuin elinkeinon kehittämiseen liittyvät toimitivat yhdessä. Tämän toteutuminen edellyttää tietenkin jonkin verran panostusta kunnilta, erityisesti valtiovalalta ja myös yrityselä-mältä, Kaj Broman sanoo.

Rampan pitää kalakattaa

Kälviän kunnanjohtajan **Timo Mämmi**n mielestä yliopistokeskus ei saisi irrottautua omaksi saarekkeekseen vaan sen on jalkauduttava alueelle eri tavoin, mitä se tosin on jo tehnytkin. -Erialaisten koulutusten ja maailmalla liikkuvan tutkimustiedon ja muun informaation välittäminen alueen toimijoiden käyttöön on tärkeää. Nykypäivälinellä ja verkostomallilla on mahdollista nostaa alueen yleistä koulutustasoa ja huolehtia myös yritysten tarpeista. Olisi myös tarjottava perustutkimuksen lisäksi yrityselämäläh-

toista tutkimusta ja tuotekehitystä. Chydenius-instituutti on veturi ja portaali alueen sivistyksellisessä kehittämisessä ja taloudellisen toimeliaisuuden lisäämisessä. Alueen kärkitoimialat on saatava vahvasti laajan kehittämisen alle yrityselämälähtöisesti, tämä edellyttää saumatonta ja rinnakkaista yhteistyötä AMK:n ja Ketekin kanssa. -Tulisi ymmärtää että

Timo Mämmi: "Laaja koulutusmyönteinen asenne on välttämätöntä."

koulutustason noston kautta osaaminen lisääntyy ja se on ainoa keino selvitä kovassa kilpailussa. Laaja koulutusmyönteinen asenne on välttämätöntä. Yliopistokeskus onkin valjastettava portaaliksi yo-tasoisien koulutuksen välittämiseksi laajalti tälle alueelle – tällä tarkoitan, että mukaan olisi saatava myös muut yliopistot nykyisten Jyväskylän, Oulun ja Vaasan lisäksi. Alue on saatava vetovoimaiseksi, ja se onnistuu, jos voidaan luvata, että kaikenmoinen koulutus on täältä käsin mahdollista. Tämä kuitenkin edellyttää panostusta kunnilta, taustayhteisöiltä ja yrityksiltä. Kampus kuntoon ja laajentumissuunnitelmat vireille ja esille elikkä rampan pitää kalakattaa, Timo Mämmi usuttaa. ■

*Teksti: Lauri Tuomi-Nikula
Kuvat: Kuvaatiimi*

KAHVILLA KELLOTORNISSA

Tutkimus ja yhteistyö avainsanoja menestyksen luomisessa

Maailman johtava kobolttituotteiden valmistaja OMG Kokkola Chemicals työllistää 350 työntekijää yhdysvaltalaisen pörssiyhtiön OM Groupin tuhannesta viidestäsadasta henkilöstä. Metallipohjaisia kemikaaleja ja pulvereita tuottavassa Kokkolan tehtaassa panostetaan vahvasti tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

-Toimimme nopeasti muuttuvilla markkinoilla, ja toimitamme tuotteita vaativaan käyttöön, siksi toiminnan jatkuva kehittäminen on välttämätöntä, painottaa tutkimus- ja kehitysjohtaja **Joni Hautojärvi**. Hän on työskennellyt kymmenen vuotta erilaisissa teollisuuden t&k -toimintojen johtotehtävissä.

Tekniikan tohtori Hautojärvi näkee akateemisen koulutuksen ja tutkimuksen hyvin merkityksellisenä tekijänä alan huippuosaajaksi nousmisessa. Erityisesti Hautojärvi peräänkuuluttaa kemian alan akateemista ja soveltavaa tutkimusta Kokkolan alueelle.

-Toivon, että yliopistokeskus voisi tarjota tulevaisuudessa tutkijakoulutusta. Kokoneiden huippuosaajien rekrytointi Kokkolaan on usein hankalaa, koska puolisolle ei aina löydy työpaikkaa. Tutkijakoulutuksen sekä akateemisen koulutuksen kautta voimme saada oman alueemme osaajista alansa huippuja.

Yleisesti ottaen kemianteollisuus kiinnostaa Hautojärven mukaan nuoria. Hakijoiden määrä Kokkolassa oleviin työpaikkoihin on kasvanut viime vuosina.

-Kokkolan maine kemian opiskelijoiden keskuudessa on parantunut koko ajan.

Joni Hautojärvi on tullut nykyiseen tehtäväänsä Kokkolan ulkopuolelta. Kaupunki oli tullut Hautojärvelle tutuksi parin vuoden aikana säännöllisten työmatkojen merkeissä hänen työskennellessään OMG:n Harjavallan toimipisteessä. Hautojärvi on asunut Kokkolassa perhei-

neen reilut kaksi vuotta, ja perheensä vakuuttaa heidän viihtyvän mainiosti. Erityisesti meren läheisyys on entiselle espoolaiselle tärkeää. Lisäksi palveluiden hyvä saatavuus miellyttää.

-Kokkolasta löytyvät kaikki tarvittavat palvelut, ja ne ovat helposti saatavilla. Kokkola täyttää lapsiperheen tarpeet juuri sopivasti.

- Kokkolan maine kemian opiskelijoiden keskuudessa on parantunut koko ajan, Joni Hautojärvi sanoo.

Synergialla ja verkostoilla maailman huipulle

Kokkolan kemian osaamiskeskusohjelmalta Hautojärvellä on selkeitä odotuksia.

-Keskeisimpänä, kun kilpaillaan globaaleilla markkinoilla, tulisi panostaa Kokkolan tutkimusinfrastruktuuriin ja osaamiseen. Meidän tulisi erikoistua kapealle sektorille, jossa on mahdollisuus kasvaa kansainväliseen huipputasoon. Emme voi olla kaikkien alojen asiantuntijoita, Hautojärvi maalaillee tulevaisuutta.

Kokkolassa on Hautojärven mu-

kaan jo olemassa hyvä infrastruktuuri ja toimintaympäristö kemian alan kehittämislle; yliopistokeskukseen tehtävänä on akateeminen tutkimus ja opetus, teknologiakeskus hoitaa palveluprojektitoimintaa yrityksille, ammattikorkeakoulu tuottaa työelämälähtöisiä osaajia ja elinkeinoyhtiö koordinoi ja yhdistää yrityksiä, markkinoi alueen osaamispalveluja sekä välittää tietoa toimijoille.

-Toimijoiden resurssit on nyt saatava tehokkaaseen käyttöön. Pitää rakentaa malli, joka yhdistää alueen toimijoiden osaamisen vahvuudet. Oleellista on saada synergiaedut jo luodusta toimintaympäristöstä.

Kehitystyö kriittinen menestystekijä

OMG:n tulevaisuuden kansallisesti ja kansainvälisesti Hautojärvi näkee hyvänä.

-Metallien hinnat ovat korkealla tasolla ja toimimme kasvavilla markkinoilla. Kobolttin käyttö kasvaa koko ajan, markkinoille tulee jatkuvasti uusia tuotteita ja olemme tuotekehityksessä vahvasti mukana. Toki Kiina-ilmion tapaiset uhkat näkyvät myös meillä. Paljon asiakkaita on siirtynyt Aasiaan. Toisaalta työvoimakustannukset eivät ole tällä alalla hirveän merkittävä tekijä.

Tehokkaiden prosessien ja tuotantokoneiston kehittäminen on Hautojärven mukaan kemianteollisuuden kriittinen menestystekijä. Myös niiltä osin tilanne on hyvä.

-Suomessa on toimiva innovaatiojärjestelmä, jossa osaaminen siirtyy joustavasti yliopistoista yritysisiin. Tätä tukevat myös hyvät rahoituskanavat (TEKES). Verkostoituminen on keskeinen vahvuus tuote- ja prosessikehityksessä, ja meillä yliopisto- ja tutkimuslaitosyhteistyö on toimivampaa kuin esim. Yhdysvalloissa. ■

Teksti: Tanja Isoaho

PÅ KAFFE I KLOCKTORNET

Forskning och samarbete nyckelord för framgång

OMG Kokkola Chemicals är världsledande tillverkare av koboltprodukter och sysselsätter 350 av det amerikanska börsbolaget OM Groups 1 500 anställda. I fabriken i Karleby, som tillverkar metallbaserade kemikalier och pulver, satsar man hårt på forskning och produktutveckling.

-Vi verkar på en snabbt föränderlig marknad och levererar produkter för krävande användning; därför måste vi se till att ständigt utveckla vår verksamhet, betonar forsknings- och utvecklingsdirektör **Joni Hautojärvi**. Han har arbetat tio år i olika ledningsuppgifter i forsknings- och utvecklingsfunktioner inom industrin.

Teknologie doktor Hautojärvi lyfter fram akademisk utbildning och forskning som en ytterst betydelsefull faktor när det gäller att uppnå spetskompetens inom branschen. Han efterlyser särskilt akademisk och tillämpad kemisk forskning inom Karlebyregionen.

-Jag hoppas att universitetscentret i framtiden kommer att kunna erbjuda forskarutbildning. Det är ofta svårt att rekrytera erfarna experter med spetskompetens till Karleby, eftersom det inte är sagt att det finns någon lämplig arbetsplats för maken. En forskarutbildning och akademisk utbildning skulle göra det möjligt för våra lokala experter att nå toppen inom sin bransch. Enligt Hautojärvi är unga människor allmänt taget intresserade av kemisk industri. Antalet sökande till arbetsplatser i Karleby har ökat under de senaste åren.

-Karleby har fått ett allt bättre rykte bland kemistuderandena.

Joni Hautojärvi flyttade själv till Karleby på grund av sitt nuvarande arbete. Han arbetade tidigare vid OMG:s kontor i Harjavalta och hade under ett par års tid regelbundna arbetsresor till Karleby, varvid han blev bekant med staden. Hautojärvi har nu bott drygt två år i Karleby med sin familj, och han försäkrar att de trivs ut-

Foto: Kurafitini

- Karleby har fått ett allt bättre rykte bland kemistuderandena, säger Joni Hautojärvi.

märkt. Som före detta esbobo nämner han närheten till havet som en särskilt viktig detalj. Dessutom är han nöjd med den goda tillgången på tjänster.

-Karleby erbjuder alla tjänster man kan behöva inom nära räckhåll; perfekt för en barnfamilj.

Till världstoppen genom synergi och nätverk

Hautojärvi har klara förväntningar på Karlebyregionens kompetenscenterprogram för kemi.

-Vi verkar på en marknad med global konkurrens, och det vore därför viktigast att satsa på forskningsinfrastrukturen och kompetensen inom Karlebyregionen. Vi bör specialisera oss på en snäv sektor som erbjuder möjlighet att avancera till internationell toppnivå. Vi kan inte vara experter inom alla branscher, visionerar Hautojärvi.

Karleby har enligt Hautojärvi redan en bra infrastruktur och verksamhetsmiljö för att utveckla kemibranschen; ett universitetscenter som tillhandahåller akademisk forskning och undervisning, ett teknologicerter som sköter serviceprojekt för företag,

en yrkeshögskola som producerar experter redo att stiga in i arbetslivet och ett näringsbolag som samordnar och förenar företag, marknadsför kompetenstjänster i området samt förmedlar information till aktörerna.

-Nu gäller det att få aktörernas resurser i effektiv användning. Vi måste bygga en modell som förenar de lokala aktörernas kompetens. Det är viktigt att få fram synergifördelar av den redan existerande verksamhetsmiljön.

Utvecklingsarbete en kritisk framgångsfaktor

Hautojärvi ser positivt på OMG:s framtid i ett såväl nationellt som internationellt perspektiv.

-Prisnivån på metaller är hög och vi verkar på en växande marknad. Användningen av kobolt ökar hela tiden, nya produkter lanseras på marknaden i en jämn ström och vi deltar aktivt i produktutvecklingen. Givetvis känner också vi av vissa hot såsom Kina-fenomenet; många kunder har flyttat sin verksamhet till Asien. Å andra sidan spelar arbetskraftskostnaderna ingen avgörande roll i den här branschen.

Enligt Hautojärvi är utvecklingen av effektiva processer och produktionsmaskiner en kritisk framgångsfaktor för den kemiska industrin. Också i detta hänseende är situationen god.

-Finland har ett välfungerande innovationssystem där kompetensen överförs smidigt från universiteten till företagen, bland annat tack vare de goda finansieringskanalerna (TEKES). Nätverksbildning är en central styrka i produkt- och processutvecklingen, och hos oss fungerar samarbetet mellan universiteten och forskningsinstitutionerna effektivare än t.ex. i USA.

Text: Tanja Isoaho

NIMITYKSIÄ INSTITUUTISSA

Kuvat: T. Ruotsalainen

Tanja Isoaho

Ilkka Kivelä

Kati Komulainen

Petra Lahtonen

Hannu Piironen

Elina Puusaari

Juhani Vähämäki

Tervetuloa taloon!

Tradenomi **Tanja Isoaho** aloitti 1.1.2005 tietoteollisuuden muuntokoulutuksen kurssisihteerinä. Tanja on työskennellyt vuodesta 2001 alkaen Chydenius-instituutin palveluksessa verkostoyliopistohankkeissa viestintäsihteerinä.

Diplomi-insinööri **Ilkka Kivelä** aloitti 1.12.2004 projektisuunnittelijana informaatioteknologian yksikössä. Hänen tehtäviinsä kuuluvat sulautettujen järjestelmien toimintaympäristön kehittäminen sekä opetus- ja asiantuntijatehtävät.

Merkonomi **Kati Komulainen** aloitti avoimessa yliopistossa 1.1.2005 alkaen osastosihteerin tehtävässä. Kati on työskennellyt Chydenius-instituutin palveluksessa vuodesta 1999 alkaen eri tehtävissä: toimistosihteerinä avoimessa yliopistossa sekä kurssisihteerinä luokanopettajien aikuiskoulutuksessa ja informaatioteknologian yksikössä.

Toimintaterapeutti **Petra Lahtonen** aloitti 1.1.2005 projektisuunnittelijana RAI-hankkeissa. Hänen työtehtäviinsä kuuluvat tilauskoulutusten suunnittelu ja järjestäminen. Petra on työskennellyt aikaisemmin Honkaharjun vanhainkodin vanhushuollossa.

Yhteiskuntatieteiden lisensiaatti **Hannu Piironen** aloitti 1.1.2005 avoimessa yliopistossa sosiaalityön yliopistonopettajana. Hän muutti Kokkolaan Lahdesta, jossa on viimeksi toiminut tutkijana Teknillisen korkeakoulun Lahden keskuksessa. Hän on aiemmin toiminut mm. opetustehtävissä ja assistenttina Tampereen yliopistossa. Tällä hetkellä Hannun sosiaalityön väitöskirjatutkimus on esitarkastuksessa ja sen aiheena on "Epävarmuus, muutos ja ammatilliset jännitteet".

Filosofian ylioppilas **Elina Puusaari** aloitti 23.8.2004 projektisuunnittelijana tietoteollisuuden muuntokoulutuksessa. Hän vastaa koulutuksen suunnittelusta sekä opiskelijoiden opinto-ohjauksesta.

Valtiotieteen tohtori, dosentti, **Juhani (Jussi) Vähämäki** aloitti 1.1.2005 Chydenius-instituutin tutkimusjohtajana. Viimeksi hän on toiminut Suomen akatemian vanhempana tutkijana Tampereen yliopistossa. Vähämäki on viime vuosina julkaissut työelämän ja talouden muutoksia yhteiskuntatieteellisestä näkökulmasta tutkivia teoksia sekä luennoinut poliittisen ajattelun historiasta Jyväskylän yliopistossa.

Kaikkea mulle ja heti!

Kokkolaan saatiin yliopistokeskus ja siitä me kaikki olemme olleet onnellisia. Kytkeykauppaan kuuluu, että yksi maakunnan veturin rooleista kuuluu Chydenius-instituutille. Ilman muuta kuuluukin ja täällä nahkatehtaalla tehtävä on otettu vastaan asianmukaisella nöyryydellä. Kiitos.

Onnellisuutemme on ollut ympärivuotista, mutta kuten uusliberaalin työelämän moderneihin käytäntöihin kuuluu, määrääikaista. Olemme olleet onnellisia kolmen kuukauden pätkissä. Määrääikaisuus ei tietenkään ole mikään este, vaan se on vahvuus. Se on Voimatekijä ja Mahdollisuus.

Mutta moinen kunnia on saanut aikaan muutakin. Olemme mm. joutuneet palkkaamaan uuden digitaalisen puhelinvaihteen, jonka on tarkoitus seuloa ajoittain ruuhkaiseksi yltynyttä puhelinliikennettä - kas tähän tapaan: "Tervetuloa Chydenius-instituutin - Kokkolan yliopistokeskuksen vaihteeseen. Olkaa hyvä ja näppäilkää 1, mikäli tahdotte esittää maakunnan kehittämiseen liittyvän toiveen, painakaa 2, mikäli haluatte puhua jonkun asiantuntijamme kanssa, 3, mikäli haluatte tilata asiakaslehtemme."

Hyvät lukijat, tähän oli pakko mennä ja toivomme todella, että ratkaisu on sekin määrääikainen. Päällemme nimittäin alkoi kasautua kaikenkarvaisia kehittämistoiveita ja -ideoita. Meiltä esimerkiksi ruvettiin vaatimaan, että kaupunginsalmi eli Suntti pitäisi saada virtaamaan mereltä maalle päin.

Soittajalla oli kuulemma asiaa koskeva PowerPoint-esitys väri- ja ääniefekteineen olemassa ja hän olisi halunnut esitellä ajatustiaan sopivalla "kehittämisfoorumilla", jossa olisi muitakin maakunnan "staroja". Samoin ehdotettiin, että Toholammin kunnantalolle pitäisi saada vihdoin vakavasti otettava ja rakennusalan kaksinkertaistava laajennussuunnitelma. Niin ikään ehdotettiin, että Chydenius-instituutin pitäisi tehdä jotain paikallisen mahtipuolueen maakunnallisessa puheenjohtajakisassa - emme paljasta puoluetta tässä. Ja niin edelleen.

Kummitus kysyy: Onko tässä laitaa? Ja vastaa itse: Ei ole! Valuttakoon kirjoituksemme edes hieman öljyä tämän kaikinpuolisen kehittämisen laineille. Me maakunnan ihmiset olemme tärkeällä asialla, mutta emme saa sortua siihen samaan katteettomaan voitontoivoon, johon syöksimme itsemme 1990-luvun lopun kasinokapitalismin aikana. Emme saa antaa valtaa sellaiselle yksinkertaiselle kehitysuskolle, joka vakuuttaa euron sijoituksen tuottavan varman ja nopean kahden euron voiton. Jos näin uskomme, olemme totisesti ottaneet täydestä sen, mitä lapsemme ovat meille opettaneet ("Kaikkea mulle ja heti paikalla!").

Hyvät maakunnan ihmiset. Todellinen kehittäminen ei ole sadan metrin pyrähdys. Ei, vaan kehittämistyö on maraton. Se on pitkän matkan sisuttelua, jossa tulokset ovat näkyvissä usein vasta vuosikymmenen, ehkä puoleltoista vuosikymmenen päästä.

Yliopistonopettaja Annika Lillrank

Sosiaalityön yliopistonopettaja Annika Lillrank siirtyi Helsingin yliopistosta Chydenius-instituuttiin elokuussa 2004. Keskipohjalaiseen pikkukaupunkiin houkutteli omia tavoitteita vastaava työ. Annika Lillrank halusi saada lisää opetuskokemusta ja otti vastaan haasteen Kokkolan yliopistokeskuksessa sosiaalityön approbatur- ja cum laude -koulutusten suunnittelusta ja vetämisestä, sekä sosiaalityön maisterikoulutusohjelman suunnittelusta.

Syksyn hektisestä työtahdistista huolimatta Lillrank kertoo viihtyneensä työssään kohtuullisen hyvin. Hän pitää opiskelijoiden kanssa työskentelystä koska kokee samalla itsinkin oppivansa koko ajan uutta.

-Olen saanut myös mahdollisuuksien kokeilla erilaisia pedagogisia ratkaisuja ja opetusmenetelmiä ja saada käytännön kokemusta siitä, miten ne toimivat.

Lillrank korostaa opetuksessa vuorovaikutuksellisuutta, "keskustelevaa opiskelua".

-Käytän oppimistehtäviä ja -päiväkirjaa perinteisten tenttien vaihtoehtoina. Sosiaalityön approbaturiin kuuluvassa sosiaaliset ongelmat -seminaarissa opiskellaan myös elokuvia ja kirjallisuutta tutkien.

Opetustyön lisäksi Annika Lillrankilla on meneillään oma tutkimusprojekti, joka koskee selkäsairaiden sairauden kokemista ja vuorovaikutusta terveydenhuoltoon. Asiakkaan/potilaan kokemuksen näkökulmasta on tehty toistaiseksi

Kuusi: Kurantiniemi

melko vähän tutkimusta Suomessa. Aineisto on koottu valtakunnallisessa elämäkertakilpailussa. Toinen julkaisu aiheesta on painossa ja kolmas työn alla.

Kuinka suuresta yliopistosta tulut opettaja viihtyy sadan hengen Chydenius-instituutissa?

-Onhan täällä aika syrjässä "isosta maailmasta" yliopistollisten resursien suhteen ja esimerkiksi siinä, että oman alan kollegoita on tällä hetkellä vain yksi. Hyvänä puolena voi mainita sen, että suurissa instituutioissa on oma opetuksellinen imago, joka sitoo – nyt pystyn vaikuttamaan sen luomiseen itse. ■

Teksti: Tanja Isoaho

Avajaiset kolmen rehtorin voimin

Kuoro: Kurotiniemi

Kokkolan yliopistokeskuksen ensimmäisen lukuvuoden avajaiset Kokkola-salissa.

Kokkolan yliopistokeskuksen ensimmäisiä lukuvuoden avajaisia vietettiin akateemisin tunnukset 9. syyskuuta Kokkola -salissa. Tilaisuuteen osallistuivat juhla-asuissa kaikki kolmen yhteistyöyliopiston rehtorit **Aino Sallinen** Jyväskylän yliopistosta, **Lauri Lajunen** Oulun yliopistosta sekä **Matti Jakobson** Vaasan yliopistosta.

Avajaispuheessa Jyväskylän yliopiston rehtori Aino Sallinen korosti yliopistokeskusten merkittävää roolia aluekehityksen dynamoina ja yliopistojen kolmannen tehtävän toteuttamisessa. Sallinen katsoi, että yli-

opistokeskuksen kautta Keski-Pohjanmaalle avautuu nyt uudenlainen mahdollisuus kasvattaa osaamista myös teknologian ja luonnontieteiden alalla.

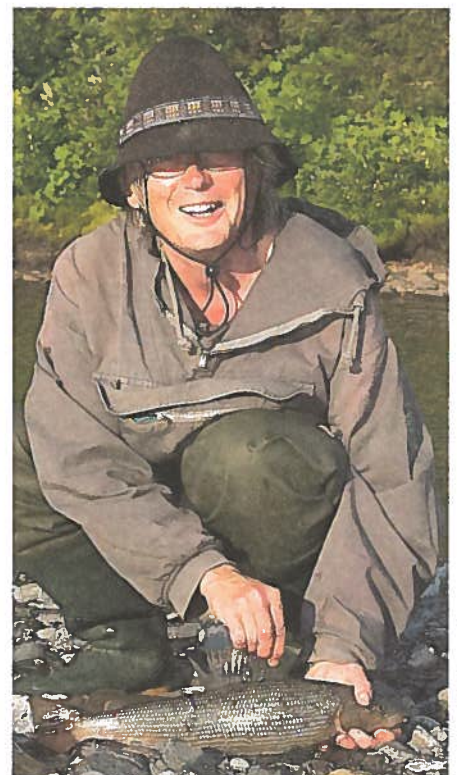
-Ne ovat nopeasti kehittyviä aloja ja tarvitsevat menestyäkseen vahvan yliopistoyhteyden. Siksi teknologian ja luonnontieteen hankkeet kannattaisi kanavoida yliopistokeskuksen kautta, Sallinen suositti.

Juhlissa luovutettiin Anders Chydenius -mitali professori **Juhani Aaltolalle** tunnustuksena hänen uraauurtavasta työstään suomalaisen opettajankoulutuksen hyväksi.

Uusi tutkimusjohtaja tuli taloon

Chydenius-instituutin tutkimusjohtajana on aloittanut VTT, dosentti, **Juhani (Jussi) Vähämäki**. Hän on viime vuosina tutkinut työelämän ja talouden muutoksia yhteiskuntatieteellisestä näkökulmasta erityisesti teoksessa *Kuhmurien kerho*. Kirjan teemoja jatkaa ja syventää vuoden 2005 aikana julkaistava *Työkirja*.

Hän on aikaisemmin kirjoittanut teokset *Elämä teoriassa* sekä *Yhteisö ja politiikka*, *Displacement of Politics*, yhdessä **Sakari Hännisen** kanssa. Hän on julkaissut lukuisia yhteiskuntafilosofiaa, sosiologiaa ja poliittista ajattelua käsitteleviä artikkeleita ulkomaisissa ja kotimaisissa tieteellisissä aikakauslehdissä. Vähämäki on myös suomentanut runsaasti tunnettua eurooppalaista filosofiaa, esim. Gianni Vattimon, Gilles Deleuzen, Michel Serresin, Giorgio Collin ja Giorgio Agambenin teoksia ja artikkeleita.

Kuoro: J. Vähämäen arkisto

Jussi Vähämäki

Chydeniuksen tohtorikoulu aloitti

Kuva: Kuzniemi

Syksyllä käynnistyi korkeatasoisen avausseminaarin myötä Chydeniuksen monitieteinen tohtorikoulu, jossa on mukana kolmisenkymmentä aktiivista opiskelijaa. Miltei kaikki opiskelijat ovat kotoisin Keski-Pohjanmaalta. Tohtorikoulun sekä yhteiskuntatieteellinen että tietotekniikan tutkijaryhmä ovat uusia, sen sijaan kasvatustieteellinen tutkijaseminaari on professori **Juhani Aaltolan** johdolla työskennellyt useita vuosia tuottaen jo seitsemän lisensiaattia ja

piakkoin myös ensimmäiset tohtorinsa. Yhteiskuntatieteellistä tutkijaseminaaria vetää professori **Kari Ilmonen** ja tietotekniikan ryhmää puolestaan professori **Ismo Hakala**.

Tutkijaseminaarien ja henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi tohtorikoulussa järjestetään metodiseminaareja, joihin kutsutaan tieteellisten metodien asiantuntijoita Jyväskylän yliopiston lisäksi myös muista yliopistoista. Tohtorikoulussa panostetaan myös tieteelliseen verkostoitumiseen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Erityisopettajakoulutus käynnistyi

Erilliset erityisopettajan opinnot (35 ov) käynnistyivät elokuussa 2004 noin kymmenen vuoden tauon jälkeen. Koulutukseen oli 130 hakijaa, joista 20 luokanopettajaa valittiin aloittamaan syksystä kevääseen kestävä opintot. Luokanopettajien aikuisopetus toteuttaa erityisopettajakoulutusta tiiviissä yhteistyössä Jyväskylän yliopiston erityispedagogiikan laitoksen kanssa.

Opiskelu onnistuu paljolti etäopintoina työn ohessa, mutta virka-

vapaata tarvitaan Kokkolassa tapahtuvia lähiopetusjaksoja varten sekä opetusharjoitteluihin. Koulutus antaa ns. laaja-alaisen erityisopettajan kelpoisuuden.

Pätevistä erityisopettajista on ollut viime aikoina pulaa. Instituutissa alkanut koulutus on omalta osaltaan lisäämässä erityispedagogista asiantuntijuutta koulun kentälle. Jälleen maaliskuussa on hakuaika elokuussa 2005 käynnistyviin erillisiin erityisopettajan opintoihin.

Opettajankoulutus 2005

Erilliset erityisopettajan opinnot luokanopettajille (23 ov)

Opinnot alkavat syksyllä 2005. Koulutukseen otetaan 20 opiskelijaa.

Koulutukseen voit hakea, jos

- sinulla on luokanopettajan kelpoisuus,
- olet suorittanut erityispedagogiikan perusopinnot (15 ov), ja
- olet toiminut opettajana vähintään kaksi vuotta.

Opiskelijat valitaan valintakokeen perusteella.

Hakuaika päättyy 24.3.2005.

Tiedustelut:

Yliopistonopettaja
Päivi Perkkilä
puh. (06) 8294 212 ja
kurssinjohtaja Marjaana Leivo
(06) 8294 237

Hakulomakkeiden tilaus:

Kurssisihteeri Irma Unkuri,
puh. (06) 8294 232,
sähköposti
irma.unkuri@chydenius.fi
<http://www.chydenius.fi>

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
CHYDENIUS-INSTITUUTTI
KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

Yliopistollinen aikuiskoulutustyöryhmä aloitti työnsä

– elinikäisen oppimisen strategiat ja toteutus syynissä

Elokuussa 2004 opetusministeri nimitti aikuiskoulutustyöryhmän selvittämään yliopistojen elinikäisen oppimisen strategioita ja toteutusta tutkintoon johtavassa koulutuksessa, kartoittamaan avoimen yliopiston käyttöä tutkintoon johtavassa koulutuksessa ja muussa aikuiskoulutuksessa sekä tutkimaan täydennyskoulutusten tilaa, rakenteita ja rahoituspohjaa.

Aikuiskoulutustyöryhmä on päättänyt tutkia myös yliopistollisten täydennyskoulutusten kansainvälistä tarjontaa, avoimen yliopisto-opetuksen ja täydennyskoulutuksen laatua, opettajien täydennyskoulutusta sekä maahanmuuttajien yliopistollista koulutusta.

Avoimen yliopiston toiminta

Avoimessa yliopistossa tärkeänä asiana on toimivan väyläjärjestelmän luominen yliopistoihin. Tämä tarkoittaa, että yliopistot huomioivat täysimääräisesti avoimessa yliopistossa suoritettavat opintoviikot tietyn, ohjeistetun järjestelmän mukaisesti. Opetusministeriön kehittämissuunnitelma 2003-2008 edellyttää myös samoja toimenpiteitä. Opetusministeriö edellyttää vuosittain noin tuhannen opiskelijan etenemistä avoimen yliopiston väylää tutkintotavoitteeseen koulutukseen.

Yliopistoissa on perus- ja jatkokoulutuksen ohella myös avoin yliopisto ja ammatillinen täydennyskoulutus. Täydennyskoulutus ja avoin yliopisto toimivat useimmiten samassa organisaatiossa. Näillä toiminnoilla on erilainen tausta ja toimintamalli. Avoimessa yliopisto-opetuksessa tärkeää on maksujen alhaisuus, alueellinen tasapuolisuus ja yksittäisen kansalaisen mahdollisuus opiskella yliopistoarvosanoja. Opetuksen tulee noudattaa yliopistojen tutkintojen opetussuunnitelmia ja suoritteilla tulee olla tiedekuntien vastaavuuspäätökset. Lisäksi maksujen tulee olla riittävän alhaisia, jotta kaikilla olisi mahdollisuus opiskella.

Yliopistollinen täydennyskoulutus eroaa avoimesta yliopisto-opetuksesta siinä, että se on ammatillista täy-

dennyskoulutusta, liiketaloudellisesti hinnoiteltua, itse-kannattavaa ja kohdistuu pääsääntöisesti akateemisesti koulutettuun väestöön. Kun avoimessa yliopistossa ei ole pääsyvaatimuksia, niin täydennyskoulutuksessa se on mahdollista, koska tilaaja tai kohderyhmä asettaa valinnalle kriteerejä.

Tässä yhteydessä on mielenkiintoista todeta, että Kokkolan Chydenius-instituutti on esimerkillinen toimija koko aikuiskoulutus kentässä.

Yliopistollisen täydennyskoulutuksen tila ja rakenteet

Opetusministeriön laatimassa kehittämissuunnitelmassa puhutaan aikuisten mahdollisuudesta suorittaa yliopistotutkinto erityisesti työikäisille ja työssäkäyville aikuisväestölle soveltuvien koulutusjärjestelyin. Yliopistojen täydennyskoulutusta kohdennetaan erityisesti yliopisto-

tutkinnon suorittaneelle väestölle. Täydennyskoulutuskeskusten on yliopistollisuutensa toteuttamiseksi määriteltävä suhteensa yliopistoon ja kannattavuutensa varmistamiseksi huolehdittava suhteestaan asiakkaisiin. Täydennyskoulutuskeskusten näkökulmasta on tarpeellista, että yliopistojen aikuiskoulutuksen asemaa ja yhteistyön organisointia tarkastellaan myös yliopiston sisällä. Tässä yhteydessä on mielenkiintoista todeta, että Kokkolan Chydenius-instituutti on esimerkillinen toimija koko aikuiskoulutus kentässä.

Maisterihautomosta on valmistunut jo yli 300 uutta maisteria, jotka ovat saaneet yliopistollista koulutusta. Valmistuneiden määrä on erittäin korkea verrattaessa sitä mihin muuhun yliopistolliseen täydennyskoulutukseen Suomessa. ■

Teksti: Pekka Peltonen, aikuiskoulutustyöryhmän sihteeri, Tampereen yliopisto

Kuva: P. Peltonen arkisto

Tule täydennyskoulutukseen!

Työnohjaajakoulutus 2005-2007

Koulutus on tarkoitettu moniammatilliseksi: sosiaali- ja terveysalan, opetus- ja kasvatusalan sekä yritysten ammattilaisille, joilla on vähintään opistotasoinen peruskoulutus. Koulutus soveltuu henkilöille, jotka haluavat edelleen kehittää itseään, työnsä laatua ja ammatillista osaamista.

Lisätietoja: Suunnittelija Arja Räinen-Räisänen, p. 06-8294 240 tai 040-5369 681.

Verkko-opiskelun edistäminen

Kuvankäsittelykurssi opettajille 5 op (3ov)
Oppilaitoksen tietoturva 5 op (3ov)
Utbildning för läroinrättningarnas
adb-stödpersoner 5 op (3ov)

Oppimisen perusteiden ja ainekohtaisten taitojen kehittäminen

Tutkiva ja yhteisöllinen oppiminen 5 op (3ov)
Lukivaikeuksien testaus ja arviointi
ammattillisessa opetuksessa 5 op (3ov)
Fysiikkaa ja kemiaa luokanopettajille 5 op (3ov)
Turvallinen koulu 5 op (3ov)

Lisätietoja:

Suunnittelija Päivi Jokela, p. 06-8294 274 tai 040-7476 378.
Koulutussuunnittelija Terhi Kniivilä-Kupila, p. 06-8294 267 tai 040- 5147 485.
Suunnittelija Arja Räinen-Räisänen, p. 06-8294 240 tai 040-5369 681.
Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@chydenius.fi

Kysy myös tilauskoulutuksistamme!

Yrittäjyyskoulutuksen edistäminen

Yritysyhteyksiä kehittämään 5 op (3ov)

Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen ja ohjauksen kehittäminen

Erityisoppilas ammatillisessa
koulutuksessa 5 op (3ov)

Kansalaisvaikuttamisen sekä eri kieli- ja kulttuuritaustan omaavien koulutuksen edistäminen

Kulttuurien kohtaaminen koulussa 5 op (3ov)

Avoin yliopisto-opetus Kokkolan yliopistokeskuksessa keväällä 2005

Opintoihin on jatkuva ilmoittautuminen ellei toisin mainita.

Humanistisen tiedekunnan opinnot (JY)

Kirjallisuuden perusopinnot 15 ov, ilm. 22.3. mennessä

Informaatioteknologian tiedekunnan opinnot (JY)

Tietokone ja tietoverkot työvälinaena 2 ov,
ilm. 31.3. mennessä
Tietojenkäsittelyn approbatur, Ohjelmointi 4 ov,
ilm. 7.2. mennessä

Kasvustieteiden tiedekunnan opinnot (JY)

Erytispedagogiikan perusopinnot 15 ov
Kasvustieteen ja aikuiskasvatuksen perusopinnot 15 ov
Tiedonlähteet ja tiedonhaku 1-2 ov

Taloustieteiden tiedekunnan opinnot (JY)

Asiakaspalvelun ja markkinoinnin approbatur 15 ov
Asiakaspalvelu ja markkinointi 6 ov

Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opinnot (JY)

Argumentaation ja retoriikan perusteet 2 ov
Ihminen filosofisen tutkimuksen kohteena 1 ov
Johdatus filosofiaan 1 ov
Tieteellisen toiminnan perusteet 2 ov
Psykologian approbatur 15 ov
Omaan ammattialaan sovellettavat psykologian opinnot 6 ov
Psykologian cum laude approbatur 20 ov

Kauppateieteellisen alan opinnot (VY)

Johtamisen perusopinnot,
Organisaation kehittäminen 5 ov, alkaa 5.4.

Kieli- ja viestintäopinnot (JY)

Äidinkielen viestintä/kirjoitusviestintä
Kirjoitusviestinnän itseopiskelukurssi 1-2 ov
Kirjoituskurssi verkkokurssina 1-2 ov
Kirjoitusviestinnän perusteet 1-2 ov,
ilm. 6.4. mennessä
Tutkimusviestinnän verkkokurssi (1 ov)

Äidinkielen viestintä/puheviestintä

Esiintymistaito 2 ov, ilm. 13.5. mennessä

Englanti

Interdisciplinary Communication Skills 1 ov
(poikkeittieteellinen), ilm. 21.2. mennessä

Katso tarkemmat kuvaukset opetuksesta ja tulosta ilmoittautumislomake osoitteesta:

www.chydenius.fi

Lisätietoja ja opintoneuvontaa: p. 06-8294 225, 06-8294 224, avoinyliopisto@chydenius.fi